

Mansikka Vuosiraportti 2022

Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahasto: Eurooppa investoi maaseutualueisiin

Sisällys

1.	Strategian toteuttaminen siirtymäkaudella 2022	3
1.1.	Strategian tavoitteiden toteumatilanne.....	3
1.2	Strategian toteuttaminen ja rahoitetut hankkeet.....	3
1.3	Rahoitettujen hankkeiden vaikutukset.....	3
2.	Leader-ryhmän oma toiminta.....	4
3.	Leader-ryhmä alueensa kehittäjänä	5
4.	Tavoitteet seuraavalle vuodelle	6
5.	Yhdistys ja sen resurssit.....	6

1. Strategian toteuttaminen siirtymäkaudella 2022

1.1. Strategian tavoitteiden toteumatilanne

Mansikan vuosi 2022 oli rahoituksen kysynnän osalta melko normaali. Vuonna 2022 rahoituskehystä oli jaettavissa noin 625 000 € (sisältää 83 000 € vuodelta 2021 siirtynyttä kehystä). Lisäksi saimme siirtoina reilut 10 000€ EU- ja valtio-osuutta. Siirtymäkaudella toteutettiin Mannaa Mansikasta -kehittämisstrategiaa ja käytettiin kauden 2014 - 2020 tukivälineitä.

Elinkeinojen kehittämishankkeiden lukumäärä

Vuonna 2022 rahoitettiin elinkeinojen kehittämishankkeita kolme; biokaasun peltobiomassan selvityshanke Biokaasua pelloilta, biotalouden tiedonvälityshanke Tietoa biotaloudesta – Biokipinä sekä luontomatkailun reitistöjen esiselvityshanke Reitistöt.

Ulkopuolisen rahoituksen määrä

Nuoret mukaan! -Nuorten osallisuuden ja vaikuttamismahdollisuuksien kehittämishanke sai rahoituksen myös vuodelle 2022. Hanke alkoi maalikuussa 2021. Hanke sai rahoituksen Aluehallintovirastolta Erityisavustukset nuorisoalan alueellisen ja paikallisen toiminnan kehittäminen -määrärahoista, tuen määrä 35 000 € ja lisäksi osallistuvat kunnat (Suonenjoki, Rautalampi, Tervo, Vesanto, Keitele, Pielavesi ja Leppävirta) yhteensä 10 % rahoitusta, kokonaisrahoitus 38 889 €.

1.2 Strategian toteuttaminen ja rahoitetut hankkeet

Rahoituksen hallinnointi

Vuoden 2022 myöntövaltuus oli noin 625 000 € (sisältäen EU+valtio+kuntaraha). Mansikan rahoituksesta 50 % ohjattiin strategian mukaisesti elinkeinojen kehittämiseen. Vuonna 2022 elinkeinojen kehittämiseen osoitettiin 53 % myöntövaltuudesta.

Tukihakemuksia käsiteltiin vuoden aikana 41 kpl. Myönteinen tukipäätös tehtiin 31:lle hankkeelle. Luku sisältää yhden teemahankkeen, jonka sisällä on 5 alatoimenpidettä (laskettu raportoinnissa yksittäisiksi hankkeiksi). Haetuista hankkeista 16 oli yleishyödyllisiä ja 15 yritystukea. Uusia hakijoita oli 2023 13. Uusia hakijoita (teemahankkeiden hakijat kuin muut hakijat) tulee enää lähinnä yritystuissa, koska Mansikka on saavuttanut hyvin yhdistykset ja monet ovat hakeneet rahoitusta Mansikasta.

1.3 Rahoitettujen hankkeiden vaikutukset

Yritystuet

Yritystukia oli käsittelyssä yhteensä 22 kpl ja niiden hakijoina oli 20 eri yritystä. Näistä 12 yritystä oli ensimmäistä kertaa Mansikan tuen hakijoina, joten myös vuonna 2022 yritystuet tavoittavat hyvin uusia hakijoita. Myönteisen tukipäätöksen sai 15 ja kielteisen päätöksen 8 yritystukihakemusta.

Vuonna 2022 myönteisen rahoituspäätöksen saaneissa yritystuissa tavoitellaan yhteensä 11 uuden työpaikan syntymistä vuoteen 2026 mennessä Mansikan toiminta-alueelle. Yhtä työpaikkaa kohden on myönnetty tukea keskimäärin 16 000 € (vuonna 2021 10 000 €, vuonna 2020 12 078 €, vuonna 2019 6000 €). Yritysten liikevaihdon kasvutavoite vuonna 2022 myönnettyistä hankkeista on yhteensä 2,1 milj€. Aloittavia yrityksiä yritystukien saajista oli vuonna 2022 64 %, joten Leader-rahoitus on edelleen merkittävä yritysten alkuvaiheen vauhdittaja sekä perustamistukien että alkuvaiheen investointien tukemisessa.

Vuoden 2022 yritystuissa tukea myönnettiin uusien tuotteiden tai palveluiden kehittämiseen. Biotalous edistettiin seitsemällä yritystuella ja lisäksi kuudella yleishyödyllisellä kehittämishankkeella on vaikutusta esimerkiksi energiansäästöön tai uusiutuvan energian käyttöönottoon. Yritystuista neljä on green care -palveluiden ja luontomatkailun kehittämistä, yksi puurakentamisen edistämistä ja yksi ympäristöä säästävän tuotantomenetelmän käyttöönottoa.

Yleishyödylliset kehittämis- ja investointihankkeet

Yleishyödyllistä kehittämistä rahoitettiin vuonna 2022 16 hankkeen verran (näistä 5 Kehittyvät yhdistykset -teemahankkeen alla) ja yhteensä niihin myönnettiin 436 000 € rahoitusta. Pohjois-Haukiveden osakaskunta edistää harrastuskalataloutta hankkimalla yhteiseen käyttöön jäähilekoneen, jonka avulla voidaan edistää kalan käytön ruokaturvallisuutta. Vanhamäki säätiön toteuttaman WorldWideVanhamäki -hankkeen avulla saadaan tiedotettua kansainvälisen yhteistyön mahdollisuuksista ja tarjotaan kv-vaihtoja alueen nuorille. Liikettä luonnosta -hanke edistää luonnossa liikkumista toteuttamalla suunnistuskarttoja ja reittejä luontoliikkujien ja suunnistuksen harrastajien käyttöön. Sorsakosken kyläyhdistys vaihtaa öljylämmityksen maalämpöön ja vaikuttaa näin merkittävästi seurantalonsäilytys- ja ilmastovaikutuksiin. Lempyyn kyläyhdistys parantaa kylätalon energiatehokkuutta ja sisäilmaa hankkimalla ilmalämpöpumpun ja remontoimalla kellaria, josta otetaan ilmanvaihdon korvausilma. Kangaslammin kyläyhdistys parantaa kylätalon energiatehokkuutta rakenteiden eristyksellä ja hankkii ilmalämpöpumppeja sähkölämmitystä korvaamaan. Elinkeinojen kehittämishankkeiden sisällöistä on avattu aiemmin tekstissä.

Vuonna 2022 rahoitettiin yksi teemahanke, jossa tukea myönnettiin 5 alatoimenpiteelle. Teemahankkeessa yhdistykset uudistavat ja kehittävät toimintaansa sekä yhteistyötä kylien asukkaiden ja muiden toimijoiden kanssa.

Toiminta muulla rahoituksella

Osallisuudella uusia palveluratkaisuja -hanke aloitettiin 1.1.2021 ja se jatkuu 31.12.2022 saakka. Hankkeen tavoitteina on lisätä ymmärrystä osallisuuden hyödyistä, osallisuuden lisääminen, kumppanuuksien syntymisen osallisuuden, terveyden ja hyvinvoinnin sekä palvelujen kehittämisessä, mukaan lukien yhdistysten tuottamat palvelut sekä hyvinvointia ja terveyttä edistävien toimintatapojen juurruttaminen. Hankkeen toiminta käynnistyi vuoden 2021 alussa. Hanketta rahoittavat Pohjois-Savon Ely-keskus/ maaseuturahasto ja Pohjois-Savon liitto/ maakuntarahasto.

Nuoret mukaan! -hankkeessa on kehitetty nuorten osallistumista ja päätöksenteko-osallisuutta pienten maaseutukuntien alueella (Suonenjoki, Rautalampi, Tervo, Vesanto, Pielavesi ja Keitele).

2. Leader-ryhmän oma toiminta

Leader-tukien aktivointia toteutettiin vuonna 2022 pääsääntöisesti etäyhteyksillä tai puhelimitse. Lisäksi toteutettiin yhdessä Pohjois-Savon Leader-ryhmien ja Pohjois-Savon kylien kanssa rahoitusinfo etäyhteyksillä. Tarvittaessa käydään yrityksissä paikan päällä ja neuvontaa on myös toteutettu Mansikan toimistolla.

Vuonna 2022 aktivoitiin tuttuun tapaan erityisesti yritystukia ja elinkeinojen kehittämishankkeita. Alueen elinkeinoasiamiesten kanssa ylläpidettiin jatkuvaa vuoropuhelua, joka on erittäin tärkeää ajantasaisen tiedon jakamisessa ja tukea tarvitsevien kehittämisorientoituneiden yritysten tunnistamisessa.

Pohjois-Savon Leader-ryhmien yhteinen nettisivu-uudistus saatiin maaliin alkuvuodesta 2022. Palvelumuotoilun keinoin uudistettiin sivurakenne ja sisällöt. Nettisivujen alusta päivitettiin nykyaikaiselle wordpress-alustalle. Uudistus oli todella suuri ponnistus, mutta uusiin sivuihin, niiden sisältöön ja toiminnallisuuteen ollaan oltu Mansikassa ja alueella erittäin tyytyväisiä.

Pohjois-Savon Leader-ryhmien ja ELY-keskuksen yhteinen tiedotuslehti päätettiin toteuttaa vuonna 2022 vaikuttavuusteemalla. Lehteen koottiin ohjelmakauden 2014–2022 tuloksia ja vaikuttavuutta erittäin laajasti. Pohjois-Savon Leader-ryhmien yhteisen tiedottajan toimittamassa lehdessä on kaikkiaan 36 juttua Leader-rahoituksen ja ELYn maaseuturahaston merkityksestä alueen kehittämisessä. Lehti julkaistiin tammikuussa 2023 Maaseutugaalassa Kiuruvedellä.

Ohjelmakauden 2014–2020 vaikuttavuusselvityksen kokoaminen aloitettiin vuonna 2022. Kaikki yleishyödyllisiä hankkeita toteuttaneet kutsuttiin Kiitos-tilaisuuksiin kunnittain. Toteuttajien edustajia saatiin erittäin hyvin paikalle. Tilaisuudessa kiitettiin alueen toimijoita aktiivisuudesta ja alueen kehittämisestä. Lisäksi kysyttiin ryhmäkeskusteluissa, mikä merkitys Leader-tuella on ollut heidän toimintaansa. Ryhmähaastatteluilla saatiin koottua tuloksia ja vaikuttavuutta 95 % rahoitetuista yleishyödyllisistä hankkeista, joka on todella merkittävä kattavuus. Yritystukien osalta haastateltiin pieni otos yrittäjiä sekä alueen elinkeinoasiamiehet. Vaikuttavuusselvityksen raportti julkaistiin tammikuussa 2023.

Nuoriso-Leader -tukea jaettiin vuonna 2022 kahdelle nuorelle yrittäjälle liikeideoiden toteutuksen vauhdittamiseen. Mansikka -Hillo tukia jaettiin kaikkiaan 36 yritykselle investointi- tai kehittämishankkeille, joille ei voida myöntää Leader-rahoitusta.

3. Leader-ryhmä alueensa kehittäjänä

Mansikka ry:n rooli alueella on paitsi Leader-rahoituksen hallinnoija, niin myös merkittävässä määrin aluekehittäjä. Mansikka toimii tarvittaessa kehittäjän roolissa ja hakee aktiivisesti rahoitusta alueelle muistakin rahoituskanavista. Kehittämisen suunnittelua tehdään mm. matkailun, osallisuuden kehittämisen ja biotalouden osalta osallistamalla työ- ja suunnitteluryhmiin. Käynnissä olevien hankkeiden osalta Mansikka on mukana useiden hankkeiden ohjausryhmätyössä tuoden esille harvaan asutun maaseudun tarpeita ja tilannekuva.

Kansainvälistymisen edistämistä jatkettiin vuonna 2022. Mansikasta osallistui kolme henkilöä (1 toimintarahalla ja 2 kehittämishankkeista) LINC 2022 -tapahtumaan Tsekeissä. Tapahtumassa saatiin uusia kansainvälisiä kontakteja ja tutustuttiin Tsekin Leader-toimintaan. Mansikan oma Aluehallintoviraston rahoittama Nuoret mukaan! -hanke jatkoi kansainvälisen yhteistyön mahdollisuuksien tarjoamista ja toteuttamista alueen nuorille. Helmikuussa toteutui ensimmäinen Mansikan alueella suunniteltu, haettu ja myönteisen rahoitus päätöksen saanut Erasmus+ vapaa-ajan vaihto, kun portugalilaiset nuoret saapuivat suomalaisten nuorten

vieraiksi. Vastavaihto tapahtui lokakuussa, kun suomalaiset nuoret viettivät ohjaajiensa kanssa viikon Portugalissa. Lisäksi alueen nuoria pääsi mukaan muiden toteuttamille vapaa-ajan vaihdoille yhteensä 22 mm. Irlantiin, Puolaan ja Espanjaan Portugalin lisäksi.

Mansikka ry tekee maaseudun kehittämistyötä tiiviisti yhteistyössä ELY-keskuksen, Pohjois-Savon liiton, Kehittämisyhdistys Kalakukon, Ylä-Savon Veturin ja Pohjois-Savon Kylät ry:n kanssa. Paikallisesti tärkeimmän yhteistyöverkoston muodostavat Kehitysyhtiöt SavoGrow ja Navitas Kehitys, uusyrityskeskus Wäläky sekä jäsenkunnat. Lisäksi kehittämisen verkostoon kuuluvat MTK Pohjois-Savo, Sydän-Savon maaseutupalvelut, Metsäkeskus, ProAgria sekä Savon Koulutuskuntayhtymä. Olemme mukana myös YritysSuomi ohjausryhmässä ja Itä-Suomen kalatalousryhmässä. Myös Leppävirran kyläneuvoston kanssa teemme yhteistyötä etenkin tiedonvälityksen osalta. Oman kehityksen ulkopuolelta rahoituksen saaneet Mansikan hallinnoimat hankkeet tekevät lisäksi yhteistyötä useiden yliopistojen (UEF, Spatia, Ruralia, Vaasa, Aalto) sekä valtakunnallisten kumppaneiden (mm. Kuntaliitto, MANE, Sitra, MSL, MUA ry) kanssa.

Hallitus nosti joulukuun kokouksessa vuoden palautekeskustelussa esille Mansikan toiminnan vahvuuksina vuoropuhelun ja avoimen vuorovaikutuksen alueen toimijoiden yhteistyökumppaneiden kanssa. Strategian valmisteluprosessia pidettiin erittäin monipuolisena ja kattavana. Viestinnällinen näkyvyys sai kiitosta. Viestinnässä ollaan otettu merkittäviä kehitysaskelia leader-ryhmien yhteisen tiedottajan avulla. Viestinnän merkitys vaikuttavuuden esilletuomisessa on tärkeä. Etenkin paikallismediat ovat julkaisseet paljon juttuja Mansikan rahoittamista hankkeista ja toiminnasta (125 juttua! edellisvuosi 58). Myönteisen puheen lisääntymistä Leader-toiminnasta ja Mansikasta on havaittu. Osaava henkilökunta sai kiitosta hallitukselta. Ja myös hallitustyöskentelyn mutkattomuus ja hyvä henki nostettiin esille.

4. Tavoitteet seuraavalle vuodelle

Vuonna 2023 aloitetaan uuden ohjelmakauden toteutus. Tavoitteena on saada hyvä määrä Leader-rahoitusta alueelle Siemenistä hedelmiksi -paikallisen kehittämisstrategian toteuttamiseksi. Aktivointi uuden kauden hankkeiden toteuttamiseksi aloitetaan jo alkuvuodesta rahoitusinfoilla. Tiedotus- ja viestintämateriaali päivitetään uuden kauden tiedoilla. Sidosryhmien ja yhteistyökumppaneiden kanssa pidetään tilaisuuksia ja työpajoja, joilla tiedotetaan uusista tukivälineistä.

Vuonna 2023 on edelleen toteutuksessa useita omia kehittämishankkeita, kuten OSPA-hanke, Ekotekoja-hanke, Vaikuttavaa viestintää Pohjois-Savossa ja Nuoret mukaan!. Tavoitteena on seurata aktiivisesti rahoitusmahdollisuuksia sekä hakea rahoitusta uuden strategian toteuttamiseksi myös muista rahastoista, kuten Taike, JTF, rakennerahastot ja säätiöt.

5. Yhdistys ja sen resurssit

Yhdistyksellä oli vuonna 2022 jäseniä yhteensä 152 jäsentä, joista 58 henkilöjäsentä, 88 yhteisöjäsentä ja 6 kuntajäsentä. Yhdistyksen toiminnasta tiedotettiin jäsenistölle sähköisillä uutiskirjeillä yhteensä 10 kertaa. Yhdistyksen hallitus muodostuu yhdeksästä jäsenestä ja hallitus kokoontui vuoden aikana seitsemän kertaa (helmi-, maaliskuu-, huhti- ja kesäkuussa sekä syyskaudella syys-, marras- ja joulukuussa). Yhdistyksen puheenjohtajana jatkoi Pekka Annala Rautalammilta. Hallituksen työskentely on ollut jouhevaa ja yhteen hiileen puhaltavaa. Hallituksen jäsenet ovat hyvin sitoutuneita hallitustyöskentelyyn ja keskustelu on vilkasta sekä antoisaa.